SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema **opravništvo (administracija)** in **ekspedicija**, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljà tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob ½6. uri popoludne.

Štev. 269. **V Ljubljani,** v petek 22. novembra 1889. **Letnik XVII.**

Deželni zbor kranjski.

Štirinajsta seja dné 20. novembra.

Med drugimi prošnjami je došla občine šentjernejske, da bi dežela zgradila most čez Krko pri Drami-Dobrovi, ki bi vezal cesto iz Št. Jerneja v Škocijan.

Poslanec **Murnik** nasvetuje, naj se vse prošnje izročé deželnemu odboru v rešitev. Nasvèt obvelja.

Dalje poroča poslanec **Murnik** v imenu finančnega odseka ob ustanovitvi strokovne šole za kovinsko obrt v Ljubljani. Poročilo se glasí:

Velik pomen obrtnega pouka pripoznava se vsestransko ter skrbí visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje z največo pozornostjo za gojitev tega pouka. Po vredbi obrtnega pouka spadajo obrtne šole v naslednje vrste:

1. državne obrtne šole,
2. obrtne strokovne šole,
3. rokodelske šole in
4. obrtne nadaljevalne šole.

Tudi na Kranjskem se že več kot trideset let prizadevamo, pospešiti obrtni pouk in bili smo že leta 1872. mnenja, da bode visoka naučna uprava ustanovila v Ljubljani obrtno šolo. Toda v merodajnih krogih se je opustila ta misel, in še-le potem, ko se je najviše vodstvo vseh obrtnih učnih zavodov združilo v rokah visokega c. kr. naučnega ministerstva in ko so dežela, mestna občina ljubljanska in trgovska in obrtna zbornica prosile za ustanovitev sledečih obrtnih šol, namreč: 1. za lesno obrt, katera naj bi obsegala stavbinsko in pohišno mizarstvo, lesno rezbarstvo, delavnico za poučevanje ob izdelovanji kmetijskega orodja in pa domačo obrt za lesene izdelke; 2. šolo za pletenje košev in enakih izdelkov in za vrborejo; 3. za umetno vezenje in čipkanje, — še-le potem ustanovile so se pretečenega leta sledeče šole v Ljubljani: 1. strokovna šola za lesno obrt, t. j. za stavbinsko in pohišno mizarstvo, rezbarstvo in strugarstvo; 2. za umetno vezenje in čipkanje. Strokovna šola za pletenje košev in enakih izdelkov, s katero bi bila spojena vrboreja, utegnila bi se v kratkem ustanoviti, ker se je prevzvišeni gospod minister za uk in bogočastje izrazil, da bi na podlagi vspeha daljnega obravnavanja ne bil zoper ustanovitev take šole s sedežem v Ljubljani.

Ker dozdanji vspehi ustanovljenih strokovnih šol opravičujejo najlepše nade in je njih mnogobrojen obisk najboljše spričevalo za to, kako potrebna je bila ustanovitev navedenih šol, in ker je od napominanih zastopov prošena strokovna šola za pletenje košev jako potrebna in da se bode tudi za to šolo oglaševalo mnogo učencev, se je nadejati, da se bode strokovna šola za lesno obrt popolnila v navedenem smislu, kar se vsestransko želí.

Deželni odbor je trdno uverjen, da se bodo tudi obrtniki drugih vrst ali strok za višje izobraženje ravno tako živahno zanimali, kakor oni za lesno obrt.

V Avstriji imamo med drugimi strokovne šole: za stavbinski obrt v ožjem pomenu, za tesarsko, za kamnoseško, za stavbinsko-mizarsko, za stavbinsko-ključavničarsko, za lončarsko, za lesno, za kovinsko obrt (vrezovalci, ulivalci kovin, gravérji, galvanoplastikarji, umetni ključavničarji itd.).

Izmed raznovrstnih obrtnih strok na Kranjskem zasluži gotovo kovinska obrt, da se nánjo posebno ozir jemlje, ker se nahaja po vseh okrajih in ker se brezdvomno dá razvijati in popolniti. Pa tudi zaradi tega je nujno potrebno, da se pri teh obrtnih strokah oživlja in pospešuje čut do umetnosti, da bodo dotični obrtniki mogli vspešno tekmovati s tistimi, kateri že uživajo dobroto stvarnega in strokovnjaškega izvežbanja. Da bodo pa te dobrote in prednosti mogli biti deležni tudi obrtniki na Kranjskem, kateri se pečajo z napominanimi obrti, se mora priznati, da je ustanovitev obrtne strokovne šole neizogibno potrebna za one, ki se hočejo posvetiti kovinskemu obrtu. Taka šola pa bi bila zaradi daljnega izvežbanja velike vrednosti tudi za tiste, ki se že zdaj pečajo s takim obrtom.

Ker pa se glavna komisija za obrtni pouk drží načela, da se ustanovitev obrtnih učnih zavodov more le tedaj priporočati, ako se dokaže, da obstoji obrtni življ, katerega obseg je tako znaten, in kateri se tako brezdvomno dá razvijati in dopolnjevati, in katerega poseben znamek se tako jasno uvidi, da se popolnoma očitno pokaže, v katerem posebnem oziru je treba šolskega pospeševanja, skušal bode deželni odbor dokazati na podlagi podatkov, došlih mu od trgovske in obrtne zbornice, da je splošno potrebna ustanovitev strokovne šole za stavbinsko-ključavničarsko obrt, za umetno ključarstvo in za kovinsko obrt.

H kovinski obrti na Kranjskem se morajo prištevati:

Plavži za lito železo, plavži za železo in prečiščevalnice, plavži za jeklo, tovarne za žice in žične žeblje, tovarne za pile, izdelovalnice za kose in kladiva, tovarne za ulivanje zvonov in kovin kot velike obrti, potem kovači, nožarji, žebljarji, pilarji, ključavničarji, kleparji, pasarji, zlatarji in srebrarji in zlatoklepi kot male obrti.

Število teh obrti znaša 1889. l. — 789, dočim jih je l. 1885. bilo 802, 1880. l. 691 in 1875. l. 697.

Izmed teh jih spada leta 1889.: a) na Gorenjsko z mestom Ljubljano in s političnimi okraji Kranj, Radovljica, Kamnik in ljubljanska okolica 447, b) na Dolenjsko s političnimi okraji Kočevje, Krško, Litija, Novomesto in Črnomelj 201 in c) na Notranjsko s političnimi okraji Postojina in Logatec 141. Gorenjsko ima torej največ obrti ter se veleobrtne naprave skoraj edino le nahajajo v tem delu dežele Kranjske. Na Dolenjskem — izvzemši tovarno za lito železo v Dvoru — in pa na Notranjskem zastopana je torej le mala obrt in še celó ta je v navedenih dveh delih dežele skupaj manjša kot na Gorenjskem.

V mali obrti je najprej omeniti raznih kovačev, katerih je 524, namreč kovači, ki podkujejo konje, ki izdelujejo orodje, verige in druge reči, potem pridejo ključavničarji, katerih je 87, dalje je 58

LISTEK.

Strašno maščevanje.

(Spisal Nikolaj Vasiljevič Gogolj.)

II.

Tiho sveti se po vsem svetu: kajti mesec se je pokazal izza gore. Nalik z dragim damaškim in kakor sneg belim koprivnikom je pokril strmi breg Dnjepra, senca pa se je razprostirala še dalje v smrekov gozd.

Sredi Dnjepra je plaval čoln. Spredaj sedita dva mladeniča: črni kozaški čepici, pod vesli pa leté iskre, kakor iz kresila, na vse strani.

Čemu ne pojeta kozaka? Ne govorita niti o tem, kako se je bila četa dva dni pri Slanem jezeru. Kakó bi pela, kakó govorila o zlih dogodkih: njujin gospodar Danilo se je zamislil in rokav njegovega karmezinovega rokavnika visí iz čolna in zajema vodo; njuna gospodarica Katarina ziblje tiho dete na rokah in ne obrne oči ž njega, na krilo ne podvito in s platnom okrašeno pa škropi voda kakor siv prah. Ljubó je gledati s srede Dnjepra na visoke gore, na široke travnike, na zelene gozde! Te gore néso gore: vznožja nemajo, spodaj kakor zgoraj je oster greben in pod njimi in nad njimi visoko nebo. Ti gozdi, ki rastó po holmih, neso gozdi: to so lasje, ki so zrastli na kosmatej glavi gozdnega moža. Pod njo v vodi koplje se brada in pod brado in nad lasmi je visoko nebo. Ti travniki néso travniki: to je zelen pas, prepasujoč po sredi okroglo nebo in v zgornjej polovici in v spodnjej polovici sprehaja se mesec. Danilo ne gleda na bregove, gleda svojo mlado ženo. „Čemu si žalostna, moja mlada žena, zlata moja Katarina?“ — „Jaz nésem žalostna, gospod moj Danilo! Ustrašile so me čudne pripovedke o čarovniku. Govoré, da se je narodil tako strašen . . . in noben otrok se ni hotel igrati ž njim, ko je bil majhen. Čuj, gospod Danilo, kako strašno govoré: da se mu je jako čudno zdelo, ker se mu vse smeja. Ako sreča v temnem večeru kakoršnegakoli človeka, koj zapazi ta, da oni odpira usta in se reži. Drugi dan pa najdejo človeka mrtvega. Čudno, strašno mi je bilo, ko sem poslušala te pripovedke“, govorí Katarina, potegnivši robec iz žepa in otirajoč obličje otroka, spečega jej v naročji. V robec je uvezla sama z rudečo svilo peresa in jagode.

Danilo ne odgovori ne besede, temveč začne gledati na temen breg, kjer je črnél daleč izza gozda prstén nasip in izza nasipa se je dvigal star grad. Nakrat se mu naberó tri gube nad obrvmi; leva roka gladi mladeniške brke. „To še ni toliko strašno, da je čarovnik“, govoril je, „kolikor je to strašno, da ni dober gost. Kaj mu je prišlo na misel, da se privleče sèm? Čul sem, da Ljahi hočejo zidati nekako tvrdnjavo, da bi nam zaprli pot k Zaporožcem. Naj je to res . . . Jaz razmečem hudičevo gnezdo, kakor hitro slišim, da je pri njem kaj sumnjivega. Sežgal bodem starega čarovnika, takó, da še vrane ne bodo imele ničesa kljuvati. Sicer pa mislim, da on ni brez zlata in imetja. Glej, kod živi ta zlodej! Ako ima zlato . . . Takoj bodemo pluli mimo križev — to pokopališče! tù gnijijó njegovi nečisti dedovi. Pravijo, da so bili vsi pri volji, prodati se za mal denar satanu z dušo in s strganimi rokavniki. Če ima on res zlato, to ni časa obotavljati se sedaj: na vojski ni mogoče vselej dobiti . . .“

„Jaz vem, kaj nameravaš; zdí se mi, da ničesa dobrega ne bode, ako se srečata. A ti tako težko dišeš, tako temno gledaš, obrvi tvoje nabrale so se tako mračno nad očmi!“ . . .

„Molči, baba!“ reče Danilo jezno, „kdor se zveže z vami, pobabi se sam. Fant, daj mi ognja v pipo!“ Sedaj se obrne k jednemu veslarju, ki iz-

žebljarjev in 39 kleparjev, ostalo število 25 pa se razdeli na nožarje, pilarje, kotlarje, pasarje, zlatarje, srebrarje in zlatoklape. Pri veleobrti se morajo naglašati plavži za železo in prečiščevalnice, tovarne za kose, sekire, plavži za jeklo, kakor tudi zvonarije in ulivalnice kovin. Pri navedenih in še pri drugih vrstah skupine „kovine in kovinski izdelki“ znaša število delavcev blizo 500, mladih pomočnih delavcev pa je 90. Pri mali obrti se smé število pomočnih delavcev računati na najmanj 500, ne oziraje se na delavce pri izdelovanji žebljev v Železnikih, v Kropi in Kamnigorici, katerih je 1500.

V obrtni skupini za kovino in kovinske izdelke nahaja se torej tako veliko število pomočnih delavcev, da se kaže nujna potreba, nakloniti jim tako izvežbanje, da jim bode omogočeno prisvojiti si potrebne strokovne znanosti in ročnosti, kakor to zahteva splošen napredek. To pa je mogoče doseči le s strokovno šolo za kovinsko obrt, katera naj bi zlasti obsegala tudi stavbinsko in umetno ključavničarstvo.

Na podlagi te razprave nasvetuje dež. odbor:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Deželnemu odboru se naroča: a) obrniti se do visokega c. kr. ministerstva za uk in bogočastje s prošnjo, da ustanovi strokovno šolo za kovinsko obrt v Ljubljani, katera naj bi obsegala tudi stavbinsko in umetno ključavničarstvo; b) potrebno ukreniti, da se na primernih krajih Gorenjske, oziraje se na potrebo v tem delu dežele obstoječih obrtov ustanové učne delavnice in rokodelska šola.

2. Deželni zbor izreče radovoljnost, za ustanovitev in vzdrževanje strokovne šole za kovinsko obrt dovoljevati doneske iz deželnega zaklada v isti meri, kakor za strokovno šolo za lesno obrt.

Resoluciji:

1. Visoko ministerstvo se naprosi, da s primernim podukom pospešuje lesni in lončarski obrt v ribniški dolini.

2. Deželni odbor se pozivlje, skrbeti z ustanovami za naraščaj učiteljskih moči za obrtno šolo.

Poslanec Klein z veseljem pozdravlja predloge in izraža željo za popolno strokovno obrtno šolo; osobito poudarja potrebo stavbinske stroke. Tako na pr. Lahi na leto nesejo iz naše dežele na tisoče denarja, katere bi lahko domači zidarji zaslužili, ko bi bili bolj izvežbani. Govornik sicer ne stavi nobenega predloga, temveč le ponavlja željo gledé stavbinskih strok. Konečno so bili vsprejeti vsi predlogi. (Dalje sledi.)

Iz hrvatskega sabora.

(Izvirno poročilo.)

Razprava o Barčićevem predlogu radi zedinjenja Dalmacije s Hrvatsko je končana z rezultatom, s kakoršnim se je bilo nadejati po odborskih dogovorih, o katerih sem v zadnjem dopisu poročal. Ni čas za to, trdi večina hrvatskega sabora; ali vsemu svetu je znano, da se ta predlog ne more izvesti radi samovolje madjarske, kajti kaj takega ne ide na korist glasovite ideje, katero hočejo učvrstiti najpoprej v Hrvatskej in potem morda tudi v Dalmaciji. In ker je današnja večina hrvatskega sabora popolnoma udana Madjarom, vrši se tudi vse, karkoli oni zahtevajo, če tudi jej je pogaziti narodno čast, kakor se je v tem slučaju pripetilo.

Debata o tem predmetu se je vršila še precej dostojanstveno. Le govor velikega župana zagrebškega je bil izpod vsakega dostojanstva o tem predmetu, kajti ta dostojanstvenik je govoril tako odurno, kakor se slišijo po navadi razgovori v najprostejših gostilnicah. Zanj nima Hrvatska nobene zgodovine, kajti vse, kar se piše o tem, ni istina; Hrvatska je od svojega početka madjarska pokrajina. Oponašal je v svojem govoru Hrvatom, da radi prejemljejo službe. Po mnenju tega župana morale bi tedaj biti vse službe v madjarskih rokah in po naših cerkvah moralo bi se madjarski propovedati. Čudno je, da se ni nobeden govornikov našel, ki bi bil temu čudaku malo posvetil. Brž ko ne se je vsak sramoval s takim govornikom polemizovati. Duhovniki, ki sedé v zboru, bili bi ga slobodno zavrnili, ali le-ti so njegovi privrženci, od opozicije nima nobenega. Zato mu je moral malo „Obzor“ posvetiti, ter ga pozval, naj očitno pové, koji od duhovnikov je prišel prosit višje službe, da se bo vedelo natanko in ne samo sumničilo, kajti kdor kaj tacega stori, pri današnjih okolnostih, ni vreden posebnega spoštovanja. Veliki župan je zdaj v nepriliki, ker bi moral navesti le ljudi njegovega mišljenja, dočim se od opozicije ni nobeden potezal za take časti. Sploh pa moram tukaj nekaj omeniti, kar je dovolj žalosten pojav v naših sedanjih okolnostih. Naše duhovništvo ni več ono, kakor je bilo pred nekaj leti, ko je bilo glavni faktor narodne politike. Vlada madjaronska znala je tudi to trdnjavo razbiti. Deloma je nahujskala po svojih uradnikih narod proti duhovnikom, da so tako izgubili ugled pred njim, z druge strani pa je znala primamiti v svoj tabor vse omahljivce, in tako vidimo, da zdaj v saboru sedi 7 duhovnikov vladinih privržencev proti dvema od opozicije. Če je kdo prosil boljših služb, bili so to gotovo vladini privrženci, a teh veliki župan Kovačević gotovo ne bo omenjal.

Vsi drugi govorniki držali so se strogo svojega predmeta; še celo Miškatović je bil ozbiljen v svojem govoru ter dokazal, da je Dalmacija zares del celoskupne hrvatske kraljevine in da se mora zediniti ž njo, ali da zdaj ni čas za to. Ognjevito je branil svoj predlog Barčić z dokazi iz zgodovine ter s svojim govorom ganil mnogega zastopnika tudi izmed narodne stranke, ali zastonj je bil ves njegov trud; gospodarji naši tega ne dopusté. Oglasil se je pri tej debati tudi glasoviti dopisnik dunajskih židovskih listov Gyurković, ki je dokazoval seveda po velikosrbskih spisih, da Dalmacija ni hrvatska nego srbska, ter je celo zanikal vso dosedanjo zgodovino, napisano v hrvatskem smislu. To je velikosrbski „švindel“, ki je napolnil glave vsem Srbom, pa dokazujejo, da je vse na celem Balkanu srbsko, pa tako le zdražbe provzročujejo. Temu modrijanu je dobro posvetil naš učeni prof. Ljubić, ki je gotovo poleg Bulića najtočnejši poznavalec dalmatinske zgodovine, napisavši kratko izjavo v „Obzoru“, po katerej obsojuje ves govor Gyurkovićev, da ni v njem niti trohice istine, kar se tiče dalmatinske zgodovine. Takim neznalicam in bezstidnim brbljavcem je treba zares kar na tak način usta zamašiti.

Da je hrvatski sabor zavrgel tako važen predlog, je najboljši dokaz, da smo Slovani zares sami krivi, če nas naši sovražniki stiskajo, saj smo sami krivi, da smo podlaga tujčevi peti. Kje je naš narodni ponos? Učimo se od naših sosedov, kako žilavo moramo braniti naše pravice, ako hočemo kaj doseči. Če bomo le popuščali, zgubili bomo konečno vse, in potem nikar ne tožimo, kako grdo z nami ravnajo naši neprijatelji.

Vravnava učiteljskih plač po javnih ljudskih šolah.

(Dalje.)

Poslanec Šuklje:

„Z veseljem pozdravljam, slavna zbornica, nasvèt finančnega odseka in načrt predloženega zakona. Namen tega zakona je, zboljšati učiteljske plače v oni meri, katera se dá zastopati z ozirom na deželne finance in rastoče potrebščine deželne uprave. Gospod poročevalec Klun priložil je svojemu poročilu mnogo podatkov, iz katerih utegnejo protivniki tega zakona, — hvala Bogu, nimamo takih protivnikov, — dobiti marsikaj gradiva. Pred vsem je jasno dokazano, da dežela Kranjska ni med onimi deželami, katere dosedaj najslabše plačujejo svoje učitelje. Mnogo je takih dežel, katere so nas dosti prekosile gledé imovitosti, in te še slabše dotirajo svoje učitelje. Vzemite Češko ali pred vsem Moravsko. Na Moravskem imate še podučitelja, katerega plačujejo s 60% najnižje plačilne vrste, in on ima le 240 gld. v tej bogati deželi. Jaz torej priznavam, da se naše učiteljstvo lahko pritožuje o tem, da so njegove plače absolutno prenizke, ugovarjati pa moram, ako bi kdo, opirajoč se na razmere drugih kronovin, hotel utemeljevati svoj nasvèt, naj se zboljšajo plače naših učiteljev. Kakor sem že rekel: na Kranjskem niso bili dosedaj učitelji dotirani najslabše, to smo uvideli tudi v finančnem odseku in konstatovali lansko leto pri razpravi v tej visoki zbornici, in priznavati se mora, da je finančni odsek pakazal svojo naklonjenost nasproti ljudskim učiteljem.

Kratko hočem govoriti o načelih, izraženih v tem načrtu, in potem pristaviti temu nekaj besed.

Poleg merila za plače je najvažnejše vprašanje tu ono, po katerem načelu naj se razvrsté učiteljske službe. Isto načelo, katero je v našem predlogu, nahaja se tudi v noveli z dné 9. marca 1879, namreč, službe se razdelé v štiri plačilne razrede, v vsakem je odmerjen gotov odstotek, in razloček je le ta, da so sedaj plače višje in razmerje med odstotki različno. Jaz ne tajim, svoje dni sem sam sodil, da je vse to nekako preveč mehanično, in hotel sem izumiti drug način. Ko sem pa začel resno pretuhtati to vprašanje in se bavil z zakonodajstvom drugih dežel, sem uvidel, da je najboljše, kajti na mnogo reči se je pri uvrstitvi takih služb treba ozirati, na važnost dotične šole, odgovornost učiteljske službe, draginjske razmere itd.; takim razmeram ne more ustrezati mrtva beseda zakona.

---

trese goreč pepel iz svoje pipe ter ga vtakne v pipo gospodarjevo. „Strašijo me s čarovnikom!“ nadaljuje Danilo. „Kozak se ne boji, hvala Bogu, ne briča, ne hu.... To bi mnogo izdalo, ako bi mi poslušali žene, ne-li tako, fantje? Naša žena je pipa in ostra sablja!“ Katarina molči, vtopivši oči v mrtvo vodo; veter pa trga vodo z močjo in ves Dnjeper srebrí se kakor volčja dlaka sredi noči. Hrast se prevrne in obvisi na lesnatem bregu. Na bregu se vidi pokopališče: stari križi se kopičijo v gručo. Niti kalina ne raste mej njimi, niti trava ne zeleni, samo mesec greje je v nebesnej višini. „Ali slišite krik, fantje? Nekdo nas kliče na pomoč!“ reče Danilo, obračaje se do svojih veslarjev. „Mi slišimo krik in zdí se, da s té strani“, rekó na krat hlapci, kazaje na pokopališče. In vse utihne. Ladija se vrne in začne se oddaljevati od zagledanega brega. Kar popusté veslarji vesla in nepremakljivo upirajo oči. Ustavi se tudi Danilo: strah in mraz se zareže v kozaške žile. Križ na gomili se zamaje in tiho se dvigne iz nje izšli mrtvec. Brada do pasú, na prstih dolgi nohtovi, še daljši od samih prstov. Tiho dvigne roki kvišku. Obličje se mu jame tresti in kriviti. Vidi se, da trpí strašno muko. „Soparno mi je! Soparno!“ zakliče z divjim, ne človeškim glasom. Glas njegov je trgal srce kakor nož. In mrtvec zgine na krat pod zemljo. Zamaje se drugi križ in zopet prikaže se mrtvec, še strašnejši od prejšnjega; ves zaraščen, brada do kolen in še daljši kostanjevi nohtovi. Še bolj divje zakriči: „Soparno mi je!“ ter zgine pod zemljo. Zamaje se tretji križ, dvigne se tretji mrtvec. Vidi se, da so se dvignole samo kosti visoko nad zemljo. Brada doli do petá, prsti z dolgimi nohtovi se zatikajo v zemljo. Strašno stegne roki kvišku, kakor bi hotel doseči mesec, in zakriči tako, kakor bi hotel kdo žagati njegove žolte kosti . . . Dete, speče na Katarininih rokah, vzbudi se in vsklikne; gospa sama vsklikne; veslarjem popadajo čepice v Dnjeper; gospod sam se strese. Vse na jedenkrat zgine, kakor bi nič ne bilo; sicer pa fantje dolgo ne primejo za vesla. Skrbno pogleda Buruljbaš na mlado ženo, ki ziblje v strahu na rokah kričeče dete; pritisne jo na srce in poljubi na čelo. „Ne straši se, Katarina! Glej, nič ne!“ reče, kazoč na stran, „ta čarovnik hoče strašiti ljudi, da bi nihče ne prišel do njegovega nečistega gnezda. Samo nekaj bab ustraši s tem! Daj mi sina sèm na roki!“ Pri tej besedi vzdigne Danilo svojega sina kvišku in ga prinese k ustnam: „Kaj, Ivan, ali se ti bojiš čarovnikov? Ne, reci: ata, jaz sem kozak. Dosti je, nehaj jokati! Domov pridemo! Pridemo domov — mati te nasiti s kašo, položi te spat v zibelj in zapoje:

Ljuli[1]), ljuli, ljuli!
Ljuli, sinku, ljuli!

Da virostaj, virostaj v zabavu!
Kozačest na slavu,vu
Voroženkam[2]) na ra-pravu[3])!

„Slišiš, Katarina, meni se zdí, da tvoj oče neče živeti z nami v miru. Prišel je čmeren, oduren, kakor bi se srdil . . . Ni mu prav, da je prišel. Ni hotel izpiti na kozaško svobodo, ni poujčkal na rokah otroka! Iz prva sem mu hotel vse zaupati, kar mi leži na srci, pa kar prijelo me je nekaj in beseda je zastala. Ne, on nima kozaškega srca! Kadar se srečata dve kozaški srci, skoro da se izbijete iz prsi kot dobrodošli drugo drugemu! Kaj, moji ljubi fantje, kmalu breg? No, čepice vam dam jaz nove. Tebi, Stecko, dam obšito z baržunom in zlatom; snel sem jo z glavo vred Tatarju; vso njegovo opravo sem dobil; samo dušo njegovo sem izpustil na svobodo. No potegni čoln na suho! Glej, Ivan, mi smo vže došli, a ti kar plačeš! Vzemi ga, Katarina!“

Vsi izstopijo. Izza gore pokaže se slamnata streha: to je lesena pristava gospoda Danile. Za njo je še gora, a tam vže tudi polje, odtod idi še kakih sto vrst in ne zalotiš nobenega kozaka.

(Dalje sledi.)

[1]) ajaj, [2]) čarovnica, [3]) preiskava, sodba, pogovor.

Učitelji so prosili v mnogih peticijah, da bi se po službeni starosti razvrstili, pa deželni odbor in ravno tako finančni odsek je sodil, — kakor sem jaz uverjen, — po pravici, da tako načelo ni osnovano. Ko bi se postavili na to stališče, katero si želé učitelji mnogih okrajev, potem smo uničili oni impuls, kateri je potreben nasproti našemu učiteljstvu; tisti nagon, zboljšati svoj materijalni položaj z večjo marljivostjo, z večjo spretnostjo, odpade v tistem trenotku, ko vidi učitelj, da mora priti v najvišji plačilni razred, ako le živí in vsaj tako redno opravlja svojo službo, da ga ne spodé. Tudi starostna doklada zgubiva s tem svojo eksistenčno pravico; to ne gre, da bi dvakrat honorirali službeno starost, v plači in v starinskej dokladi.

V nekaterih drugih deželah so si pomagali s tem, da so razvrstili učiteljske službe po šolskih občinah. Vsaka šolska občina, ki je bila v tistem plačilnem razredu, je imela za svoje učitelje eno in isto plačo. V Galiciji pa so dekretovali, da je vrediti plače učiteljske zgolj po številu prebivalstva. Na tej podlagi je gališki deželni zakon prišel do tega določila, da je onim učiteljem, službujočim v onih okrajih z manj nego 2000 prebivalcev, prisojena najnižja plača v znesku 300 gld. Na tako stališče se mi ne moremo postaviti, ker temu se ne bode ugovarjalo, da je učiteljska služba zlasti v tako majhnih okrajih, posebno na jednorazrednicah, posebno trudapolna in posebno veliko požrtvovalnosti zahteva od učitelja.

Mi pridemo vsekako do zaključka: najbolje je razdeliti službe v plačilne razrede in prepuščati deželnemu šolskemu svêtu v nekem sporazumljenji z deželnim odborom, da v tem okviru razvrsti službe učiteljev po teh plačilnih razredih.

Jaz sem tedaj dejal, gospôda moja, da se strinjam s tem načelom; vendar bi se že pri tej priliki, da ne bode treba govoriti v specijalnej debati, usojal na drugo stvar opozarjati. Vprašanje nastane: Katere šole so prav za prav najvažnejše in kateri učitelji so v najbolj neugodnem položaji? Odgovor na to vprašanje je jasen. Najbolj važne šole so pri nas vsekako štirirazredne, kajti poleg onega glavnega učnega smotra, kateri ima ljudska šola, mora ona služiti tudi kot pripravnica za srednje šole, in lahko rečem, naraščaj naše inteligence je zavisen deloma od kakovosti naših štirirazrednic in osobja na njih. Z druge strani se ne dá tajiti, da so v največji zadregi ravno učitelji na štirirazrednicah, ako abstrahiramo od nadučiteljev. Štirirazrednice se nahajajo v večjih krajih in mestih, kjer so tudi nastanjeni c. kr. uradi. Učitelj je po svojem dostojanstvu prisiljen, bolj paziti na-sé in svojo rodbino, več trositi za obleko, več zahajati v družbo; — in kake dohodke ima? K večjemu 500 gld. in kaj starostne doklade. Navadno nima prostega stanovanja, nima nobene stanarine, nima nobene funkcijske doklade, s tistimi bornimi 500 gld. mora preživiti sebe in svoje. Jaz bi torej že pri tej priliki priporočal resolucijo, katero bodem pri § 3. v specijalnej debati predlagal, in že sedaj bi si izprosil blagonaklonjenost slavnega zbora in slavne vlade za to.

Kratek bodem pri drugem vprašanji. Da smo odpravili naslov podučitelja in podučiteljice in odstranili neko anomalijo iz našega deželnega šolskega zakona, se mi zdí tako evidentno, da ni treba o tem dalje govoriti. Velika prednost tiči po mojem mnenji v tem, da smo raztegnili latitudo med posameznimi plačilnimi razredi. To, kar posebno očitam Vesteneckovej noveli gledé učiteljskih plač, je namreč to, da ima premalo raztegljivosti. Učiteljski kandidat zapusti sedaj pripravnico, pride na deželo in ima najmanj 400 gld. letne plače. Mnogo je takih, ki imajo 450, nekateri celó po 500 gld., in s to letno plačo mora potem zadovoljen biti skoro celo svoje življenje, k večjemu, da se pospne do 600 gld., ako zadene tisti terno. Sedaj bode stvar druga; namreč učiteljski kandidat, provizoričen podučitelj prične s 360 gld. letne plače, in pride, ali ima vsaj nado priti do 700 gld. Tukaj je neka izpodbuda, in zaradi tega priporočam to določilo načrta. (Dalje) slédi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. novembra.

Notranje dežele.

Škofovska posvetovanja so bila predvčeraj zaključena. Pripravljavni odbor je imel pet sej, polnih sej je bilo 9, odsekovih 27, tedaj vseh skupaj 41 sej.

Državni zbor se bo v prvi seji bavil s prvimi čitanji. Knez Liechtenstein je pismeno naznanil predsedniku Smolki, da se je neprekliljivo odpovedal državnozborskemu mandatu. Neresnična je tedaj vest liberalnih listov, da mu je že žal zaradi tega storjenega koraka. Poslaniški krogi govoré, da namerava vlada razpustiti zbornico, ko bi jej delali sitnosti nemški konservativci.

Pri ***kardinalu Haynaldu*** se je pokazala bolezen na možganih. Pisati je popolnoma pozabil ter se podpisuje le takó, da posnema predpisano mu ime. Sicer je popolnoma čil ter brez težav z okolico občuje.

Vnanje države.

Kakor „Pol. Corr.“ iz Peterburga poroča, došel bo ***ruski*** pooblaščenec pri ***Vatikanu***, Izvolski, v kratkem v Peterburg, da svoji vladi predloži z Vatikanom sklenjeni dogovor o imenovanji katoliških škofov za Poljsko.

Govori se zopet o zaroki ***ruskega*** prestolonaslednika s ***prusko*** princesinjo Margareto. Peterburško pismo „Schles. Ztg.“ pri tem tudi verskih težav omenja ter pravi, da se bodo skoro gotovo te ovire odstranile, ker bodeta cesarica Friderikova iz verske strpnosti (?), knez Bismarck pa iz razlogov višje politike poskusila vse, da pregovorita cesarja Viljema, naj dovoli princesinji premeniti vero. „Nat.-Ztg.“ se ne upa tej vesti ugovarjati, istotako tudi „Kreutz-Ztg.“ pravi, da je doslej o tem predmetu molčala, vendar ga pa ne more več svojim čitateljem zatajiti, naj je že govorica utemeljena, ali ne.

Pri berolinskih občinskih dopolnilnih volitvah so ***nemški*** socijalni demokratje šest, in ne štiri sedeže pridobili; ožjih volitev mej njimi in nasprotniki bo treba v štirih slučajih ter imajo veliko nade, da bodo vsaj za dva sedeža zmagali. Vlada je vsled tega velikanskega naraščanja socijalnega demokratstva jako preplašena, tembolj, ker je ta socijalno-demokratska zmaga nekak poskus za bodoče državnozborske volitve.

Naglašali smo že večkrat, kakó revno je ljudstvo posebno v južni in severni ***Italiji***. Posebno v milanskem okraji so bili že nekaterikrat nemiri, katerih mati je bila revščina in lakota. V minolih mesecih so se cele vasi izselile v Ameriko, toda to ni zboljšalo razmer. V kratkem bo treba obnoviti pogodbe mej najemniki in lastniki zemljišč. Vlada se boji, da bodo pri tej priliki izbruhnile večje kmetske rabuke, ter zaradi tega zbira kolikor moči veliko vojaštva v milanskem okraji. Ničesa pa ni čuti o vladnih naredbah, da bi se zboljšal obupni položaj nesrečnežev.

Začasna ***brazilijanska*** vlada ima skoraj gotovo brzojav pod jako strogo cenzuro, kajti vesti, ki dohajajo od tod, so jako pičle. Označivno je to, da skuša vlada pred vsem pomiriti tudi inozemske borze — žide! Zaradi tega brzojavke govoré, da se je denarni trg v Braziliji pomiril, da se trgovina oživlja itd. Vidi se, kdo ima prvo besedo v Združenih državah brazilijanskih. Vladni manifest poleg že znanih točk naglaša, da se jamči za varnost premoženja in življenja domačinov in tujcev, da bodete kakor prej takó slej obstali vojna in mornarica, da sta razpuščena senat in državni sovet, kakor tudi zbornica. Včerajšnja brzojavka nam je povedala, da 11 provincij na severu pripravlja protivstajo na korist prognanemu cesarju. Tudi se z Rio-Janeira poroča, da je navstala mej republikanci razprtija, kajti eden del je centralističen, drugi pa federalističen. V tem oziru se posebno razločujeta jug in sever.

Angleško časopisje obžaluje, da je bil dom Pedro odstavljen; enega mnenja pa je v tem, da je bil brazilijanski cesar bolj učenjak, nego vladar. „Times“ pravi, da vlada, ki je navstala iz revolucije po južno-ameriškem vzorcu in je sad političnega radikalizma in vojaške nepokorščine, ne more imeti trdno podlago in roditi dober sad. „Daily News“ méni, da bo v Braziliji posredoval Portugal, „Standard“ pa tako namero pripisuje Nemčiji, kajti v Braziliji je močna nemška naselbina, do 250.000 Nemcev. Gotovo je pač toliko, da se Bismarck toliko časa ne bo oglasil, dokler se nemškim podanikom ne bodo godile krivice.

Sultan je svojemu ministru zunanjih zadev, Saidu paši, najvišji ***turški*** red podelil. Ta okoliščina je velikega pomena z ozirom na potovanje nemškega cesarja v Carjigrad. Nemški veleposlanik v Carjigradu sam osobno ne more niti veliko občevati z vladnimi krogi, ker se ga veliki vezir, Kiamil paša, gledé na najnovejše rusko-nemške razmere kolikor moči ogiblje, zato pa tem raje posluša angleškega pooblaščenca White-a, kar je konečno vse eno gledé turško-ruskih odnošajev, kajti White je vedno pripravljen tudi želje Nemčije izražati na primernem mestu. Nasproti velikemu vezirju je pa minister zunanjih zadev odločen pristaš Rusiji naklonjene stranke. Da je tedaj koj po odhodu nemškega cesarja sultan odlikoval Saida in ne Kiamila pašo, dokazuje, da je hotel s tem pomiriti Rusijo in Francijo ter ovreči vse sumnje, ki so govorile o njegovem pristopu ali pa vsaj zavezah nasproti mirovni ligi.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 14. novembra. Zanímiva je bila debata v deželnem zboru gledé predloga, da se ohrani, da — če možno — razširi gimnazija v Kranji. Z unetostjo — rekel bi — s slastjo čitali smo navdušenih govornikov važna sporočila v tej prepotrebnej, za brambo slovenstva bolj na severu velepomenljivi zadevi. Ugajala sta nam govora gg. dr. Tavčarja in Svetca — a vendar najbolj gosp. Svetca. Že davno imel sem sodbo o tem prelepem govoru, a da ne bi menil, da sem imel le sam jaz to prepričanje v svojem srci, vprašal sem i druge — kaj menijo o tem. In rekli so mi: „Ta govor je pa lep.“ In glej! čez nekaj časa na to zvem, da so tudi od drugod javila se jednaka izvestja. Celó čestitko poslali so zato g. Svetcu. Iz dna srca vrele so velečastnemu govorniku prepričevalne besede, a govoril ni samo iz dna svojega — nego i mnogih naših — tudi iz dna mojega srcá. Občudoval sem pa osobito njegovo spretnost i taktnost, ko je omenjal o pesimistih. Pesimisti se porajajo, hujši nego radikalci, a o tem nečem govoriti, kdo je vsega tega kriv, gotovo več jih je, kakor je rekel govornik; vémo, a ne povemo. Naglašujoč, kakó pesimisti o Avstriji govoré, spozabil bi se bil gotovo marsikdo drug in zagnal se na prepovedano polje, a on se je takó lepo, fino po strani zasuknil, da mu z lepa ne morejo ničesar očitati. Čujejo se pa v resnici sèmtertja na tihem taki in jednaki govori. Dasi mi prehude take govore brzdamo — da ne bi vladi veče sitnosti delali, in da bi se ona vendar do nas Slovencev bolj hvaležno skazala ter nam dala gimnazij in druge pravice, toda — če nam ne bo dala — kaj pomaga, ker se po tem še bolj razširjajo take besede ali grožnje? V vsej spoštljivosti do vlade, a vendar v pohlevni odkritosrčnosti drznemo se reči: Nikar se, visoki dostojanstveniki, ne motite, ljudstvo je sèmtertja na Gorenjskem razburjeno ali vsaj razjarjeno in bo še bolj, če nam ne daste gimnazij nazaj. — To je glas druzih ljudi — jaz, Slovenec, lepó prosim, pa tudi energično zahtevam to pravico. Zakaj? Med drugim tudi zato, ker, glejte, Slezija ima nekaj nad pol milijona ljudi, a teh sevéda je veliko Nemcev — in ima 10, reci: deset gimnazij — saj tako sem bral v izvestji o avstrijskih srednjih šolah pred par leti — in Kranjska, ki ima tudi okrog pol milijona ljudi ter je še veča gledé obsega, da imajo dijaki še dalje v šolo, ta ima samo 2 gimnazija in jednega pol; sevéda, ti so venci. Prosimo te, slavna vlada! — meri povsodi, tudi pri nas z jednako mero! Nejednaka mera vzbudila bo pod tacimi okoliščinami mržnjo nezmerno.

Vi pa, vrli slovenski in hrvatski državni poslanci, izvolite uvaževati in če količkaj možno, obistiniti misel, da bi se med seboj na Dunaji zjedinili. Nikar ne imejte toliko ozirov na nekoje — saj se i drugi malo — skoro nič ne ozirajo na nas. Ne bojte se, le odločno, saj je narod za Vami. Vi ste opravičeni, saj je celó neki nemški list dajal Nemcem in Slovanom ta svèt. Takó boste Vi i oni lažje svoje ideje izražali in izvrševali — lažje več dosegli, kot do zdaj. — V to nam res pomozi Bog, trud i sreča junaška! Dr. Rodoljub.

Iz Škofje Loke, 22. novembra. Minolo nedeljo bila je pri nas vesela slovesnost, vmeščenje novega prečast. g. župnika. Že v soboto popoludne so se oglašali topiči. V nedeljo dopoludne ob 10. uri so prečast. g. župnik v spremstvu obeh gg. kapelanov in oo. kapucinov prišli v cerkev, kamor je vbrano zvonjenje privabilo veliko pobožnega ljudstva. Po opravljeni molitvi pred velikim altarjem so stopili na leco. V svojem tričetrt ure trajajočem govoru so se spominjali pred štirimi meseci umrlega prečast. g. župnika Blaža Šoklača ter s povzdignjenima rokama pozvali vernike, naj molijo zánje. Kot novi dušni pastir te župnije so v svojem prvem govoru pojasnili, koliko se sedaj piše in ruje zoper duhovnike, toda teh napadov se ne straši delavec v „Gospodovem vinogradu“, naravnost jih ni treba poslušati. Obrnjeni konečno k sv. Jakobu v glavnem in „Naši ljubi Gospej“ v stranskem altarji so prosili posredovanja njujinega pri Vsegamogočnem, da bodo mogli vestno in natanko pasti svoje ovčice. Ginljivi govor je segal vsem navzočim globoko v srce.

Veliko so govorili zlobniki zoper našega prečast. g. župnika, predno so še k nam prišli. Toda preverjeni naj bodo, da jih vsi ljubimo; med vsako pšenico pa se dobí nekaj ljulike.

Opoludne so prečast. g. župnik pogostili večjo družbo; došli so prečast. g. dekan starološki, nekaj sosednjih gg. župnikov, g. župan Sušnik, bivši deželni poslanec g. Mohar, g. tovarnar Krenner, g.

nadučitelj, iz Ljubljane deželni poslanec in c. kr. učitelj g. Stegnar i. dr. Prečast. g. župnik so napili papežu, škofu in cesarju, katera napitnica je bila z velikim navdušenjem sprejeta. Govorilo je več gospodov, kot: dekan, župan, Krenner in Stegnar; vsi pa so napivali složnemu delovanju duhovskih in posvetnih faktorjev v duševni in gmotni blagor lepe škofjeloške župnije.

Dnevne novice.

(**Presvetli cesar**) je daroval pogorelcem v Starošincih na Dravskem polji 1000 gld.

(**Deželni zbor kranjski**) je imel danes 16. sejo ter rešil mej drugim poročila o hudournikih v vipavski dolini, cesti čez Bogenšperk in o osuševanji račenske doline, ter izvršitev zdravstvenega zakona. Pri tej priliki je bilo glasovanje po imenih o predlogu barona Schwegla, da se službeno vodilo za okrožne zdravnike v treh točkah premeni. Glasovalo je 33 poslancev, in sicer za predlog 11, proti predlogu 22 narodnih poslancev.

(**Tržaški namestnik.**) Kakor poroča brzojav z Dunaja, imenovan je za tržaškega namestnika sedanji namestništveni vodja, dvorni svètnik vitez Rinaldini.

(**Deželni zbor štajarski**) je imel v torek svojo 25. in zadnjo sejo in vsprejel načrt postave, da se trg Konjice izloči iz politične občine konjiške kot samostojna trška občina, istotako mesti Ptuj in Celje iz okrajnih zastopov. Gledé zadnje izločitve je odločno ugovarjal prvi dr. Sernec, za njim dr. Jurtela in Jerman. Dalje je bil v razpravi predlog dr. Radaja o deželnem odborniku za občine spodnještajarske. Predlog sta odločno zagovarjala dr. Radaj in M. Vošnjak, pobijali pa Hackelberg, Heilsberg in Kienzl. Konečno je bil predlog dr. Radaja odklonjen. Nato je bil zbor zaključen z običajnimi govori.

(**Z Dunaja**) se nam piše: V poročilu o prvem občnem zboru „Podpornega društva za slovenske velikošolce na Dunaji“ izostalo je ime slovenskega rodoljuba, ki je prvi v domovini nabiral podpornike in dobrotnike za imenovano društvo, to je gospod Josip Drukar, bivši predsednik „Slovenije“, sedaj pravnik v Kranji. Dalje je osobite hvale vredna požrtvovalnost gosp. ravnatelja Schleiferja, ki je ne samo z lepo svoto pristopil društvu kot podpornik, temveč tudi v vsakem tednu po štiri ali pet dni dajal obed slovenskemu velikošolcu. Bodi ta čin vzgled našim dunajskim in drugim Slovencem! — Poročilo o prvem občnem zboru pride v tisk ter se bode razposlalo vsem udom. Ustanovnine, podpornine, sploh vsak darek sprejema kakor doslej društveni blagajnik gosp. I. Pukl (Wien, I. Bognergasse 11, 2. nadstropje).

(**Obletnica.**) V sredo dne 27. t. m. bo obletnica v Naklem nad Kranjem po ranjkem preč. gospodu župniku Antonu Zarniku.

(**Ogenj.**) V nedeljo okolu polunoči začelo je goreti pri Matevžku na Fužinah. Zgorel je hlev, kolarnica in del hiše. V megli se ogenj ni hitro zapazil. Pogorelec je bil zavarovan. Zažgala je nekda hudobna roka.

(**Nova pošta**) začne se 1. dné decembra v Šmartnu pri Gornjem Gradu.

(**Nesreča.**) Franc Krajec, devetindvajsetleten posestnik v Dol. Jezeru pri Cirknici, je dné 18. t. m. s pomočjo svoje žene in očeta čistil vodnjak, kateri je imel na vrtu poleg hiše. Krajec je bil ravno v poltretji seženj globokem vodnjaku, ko sta pomagača spuščala prazen čeber k njemu; v tem trenotku se je od vodnjakovega ozidja odkrušil pet kilogramov težak kamen, ki mu je s tako silo padel na glavo, da je uro pozneje umrl. Ali je kdo te nezgode kriv, pokazala bo preiskava, ki se je zoper Krajčevo ženo in očeta pričela.

(**Naša merosodna znamka na Ogerskem.**) Cislitvanska vlada je z Ogersko sklenila pogodbo, po kateri obe državni polovici priznavate vzajemno veljavnost merosodnih znamk. Obojnima parlamentoma bo v kratkem došla dotična postava, da se tako odpravi velik nedostatek, pod katerim so posebno veliko trpeli naši na Ogerskem in Hrvatskem vino kupovajoči krčmarji.

(**Razpisani**) sta učiteljski službi na enorazrednici v Zagorji z letno plačo 450 gld., 30 gld. službene doklade in prostim stanovanjem ter na štirirazrednici v Vipavi drugega učitelja z letno plačo 500 gld. in prostim stanovanjem. Prošnje do dné 30. t. m. okrajnemu šolskemu svètu v Postojini.

(**Potovanje v sveto deželo.**) Četrta avstro-ogerska karavana se bo sredi marca 1890 iz Trsta v sveto deželo odpeljala. Prijave naj se pošiljajo Leonu Woerlu, kr. bavarskemu in ces. brazilijanskemu knjigotržcu na Dunaji, I., Spiegelgasse 12. Natančni vspored bo izšel začetkom januarija.

Raznoterosti.

— Kraljica Natalija je graščino Elemer pri Velikem Bečkeretu na Ogerskem (9000 oralov) kupila. Pravijo, da bo vsako leto nekaj časa na tem posestvu bivala.

— Družine s sedmimi otroci so v najnovejšem času na Francoskem oproščene premičninskega davka. To ni nikaka malenkost, kajti v Franciji je 232.000 takih družin, ki imajo sedem ali več otrôk. Ta davčna olajšava tedaj koristi dvema milijonoma večinoma revnih prebivalcev.

— Glavni dobitek srečk iz leta 1860 v znesku 300.000 gl. je zadel neki stotnik na Dunaji bivajočega pešpolka.

— Lepo opisano. Neki bavarski list poroča: „Odpotoval je župan Ziehrer iz Tanna, okraj Simbach na Nižjem Bavarskem. V občinski blagajnici je precejšen deficit.“

— Prebrisane glavice. V neki burgundski vasi so se vinorejci zmenili, da bodo k rojstnemu dnevu prijetno iznenadili svojega župnika. Zgovorili so se, da mu bodo poklonili sod najboljšega vina. Vsak kmet je svoj delež vlil v sod, kateri so z zelenjem okrasili, v jutro rojstnega dne pa ga mej velikim veseljem nesli v župnikovo jedilnico. Navdušeni govori! Vsak župnikovih gostov že v roki kupico drží, da pokusi poklonjeno „žlahtno kapljico“. Konečno pride slovesni trenotek, pipa se odpre in v podstavljeni kozarec teče — čista studenčnica. Vsak izmed kmetov si je hotel prihraniti vino, misleč si, saj pri celem sodu vina ne bo nihče opazil, da je vanj vlil vodo. Kakó dolge obraze so imeli blagodušni kmetiči, ko so se poslavljali od župnika, o tem molči poročilo.

Telegrami.

Dunaj, 21. novembra. Kazenski odsek je danes v navzočnosti pravosodnjega ministra pričel delovanje in posvetovanje o došlih predrugačevalnih predlogih. — Benediktinci so za generalnega opata Adalberta Gunkel-a izvolili.

Dunaj, 21. novembra. Brazilijanski poslanik je včeraj Kálnoky-ju naznanil, da je republika proglašena in da bo brazilijanska vlada, ko bo izvoljen predsednik, razposlala velesilam okrožnico zaradi priznanja republike.

Dunaj, 22. novembra. Listi potrjujejo imenovanje viteza Rinaldinija za tržaškega namestnika.

Dunaj, 22. novembra. Ruski veliki knez-prestolonaslednik je dopoludne ob 10. uri došel. Na kolodvoru ga je Lobanov z veleposlaniškim osobjem sprejel. Zajutrkoval je v ruski veleposlaniški palači, potem pa je odšel, spremljan od Lobanova in osobja, ob tri četrt na 12. uro na severni kolodvor, odkoder se je odpeljal v Rusijo.

Praga, 21. novembra. Pri ožjih občinskih volitvah so zmagali: v prvi volilni skupini v Novem mestu 6 Staročehov, v tretji volilni skupini tega okraja trije Mladočehi in dva Staročeha; v tretji skupini v Starem mestu je prodrl mladočeški kandidat, Nemci so se samó v prvi skupini Novega mesta volitve udeležili.

Belgrad, 22. novembra Metropolita Mihaela so včeraj povodom njegovega imendne obiskali kralj Aleksander v spremstvu Ristićevem, kraljica Natalija in mnogi drugi dostojanstveniki.

Rio Janeiro, 21. novembra. Začasna vlada je izdala ukaz, ki uvaja splošnjo volilno pravico.

Washington, 21. novembra. Dve vojni ladiji pod poveljstvom admirala Gillesa sta dobili ukaz, da odplujete v Brazilijo.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje zrakomera v mm	Stanje toplomera po Celziju	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
21	7. u. zjut.	753·8	—0·4	sl. vzh.	oblačno	0·00
	2. u. pop.	752·8	2·4	sl. svzh.	„	
	9. u. zveč.	753·0	0·2	„	„	

Srednja temperatura 2·8° za 0·2° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

22. novembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gld.	45 kr
Srebrna „ 5% „ 100 „ „ 16 % „	85 „	75 „
5% avstr. zlata renta, davka prosta . . .	108 „	80 „
Papirna renta, davka prosta	100 „	80 „
Akcije avstr.-ogerske banke	923 „	— „
Kreditne akcije	312 „	— „
London	118 „	65 „
Srebro	— „	— „
Francoski napoleond.	9 „	42½ „
Cesarski cekini	5 „	65 „
Nemške marke	58 „	22½ „

ZA ZIMO!!!

Preč. duhovščini, p. n. gg. zdravnikom, logarjem, tovarniškim uradnikom, oskrbnikom in vsakateremu

v varstvo zoper prehlajenje

najbolje priporočeno:

1 trikot-flanelen telovnik in **1 take spodnje hlače** skupaj . . . . . **gld. 2·75**
isto za gospe . . . . . „ **3·—**
otroška spodnja obleka . . „ **1** do **1·50.**

Naročbe posreduje I. avstrijska trgovska naznanovalnica v Brnu. (30—18)
(I. oester. Handels-Auskunfts-Bureau Brünn.)

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Frančiškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano reelno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupce so **oljnate barve v pločevinastih pušicah** (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (17)

Cenike na zahtevanje.

Tujci.

20. novembra.

Pri *Maliču*: Schwarz, Zeller, Feigel, trgovci, z Dunaja. — Singer, trgovec, iz Gradca.

Pri *Slonu*: Friedman, Königsberger, Weltman, trgovci, z Dunaja.

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo: **Dunaj, Giselastrasse 1,** v hiši društva.

Podružnica za Ogersko: **Pešta, Franz-Josefplatz** št. 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dné 30. junija 1888	frank.	102,846.222·47
Letni dohodki premij in obresti	„	19,161.298·75
Izplačitve za zavarovalne in rentne pogodbe, za zakupnine itd. v dôbi društvenega obstanka (1848)	„	207,158.040·—
V zadnji dvanajstmesečni poslovalni dôbi vložilo se je pri društvu za novih ponudb, vsled česar iznaša v dôbi društvenega obstanka skupni znesek vloženih ponudb	„	50,971.150·—
	„	1.561,757.680·—

Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

(12—11) pri

Gvidu Zeschko-tu

Tržaška cesta, št. 3.

Izdajatelj: Matija Kelar. Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik. Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.